

זמני הדלק"נ שבת מוקדם פרשת כי תצא

ירושלים: 6:42 מוקדם: 6:32

בני ברק: 6:57 מוקדם: 6:47

מודיעין עילית: 6:51 מוקדם: 6:41

חיפה: 6:52 מוקדם: 6:42

תוספת שבת

מדברי רבותינו זצוק"ל ושיבדלחט"א במעלת תפילת מנחה בערש"ק וקדושת השבת

השבת, השלט של חנות היהדות

מעשיות ומאמרים נפלאים לחיזוק שמירת השבת ממרן בעל ה"חפץ חיים" זיע"א

בעקיפין על קדושת השבת באזור כולו, ותוצאותיה מי ישורון! לפיכך, רבנים ועסקנים ששמעו על הגזירה, מיהרו לשלוח משלחת דחופה אל רבם של כל בני הגולה - מרן ה'חפץ חיים' זיע"א, בכדי לבקשו כי יכנס בדחיפות אסיפת רבנים בוורשה הבירה, בכדי שזו תמחה בממשלה הפולנית על החלטתה ותפעל לביטולה.

היה זה בערוב ימיו של ה'חפץ חיים'. באותם ימים, שמיעתו כבר היתה כבדה, ותגובותיו קצרות. לאחר שהוצע בפניו הענין כולו, הוא נאנח מעומק ליבו, הניד בראשו ואמר: "אכן... יש לכנס אסיפת רבנים בגרודנא!"... השלוחים, אשר סברו כי דבריהם לא הובנו כהלכה, חזרו והסבירו כי הינם מבקשים שתתכנס אסיפת רבנים בוורשה, בכדי למחות בממשלה הפולנית. אולם ה'חפץ חיים' רק נאנח שוב ואמר: "אכן, יש לכנס אסיפת רבנים בגרודנא!"... גם בפעם השלישית, לא שינה ה'חפץ חיים' מדבריו: "אכן, יש לכנס אסיפת רבנים בגרודנא!", הוא חזר בשלישית. לא נותרה לשלוחים ברירה, כי אם לחזור אל משלחיהם ולהביא בפניהם את תשובתו של ה'חפץ חיים'. ולנוכח הוראתו הברורה של גדול הדור, מי יכול לסרב?

ואכן, בלית ברירה החלו העסקנים שוקדים על כינוסה של אסיפת רבנים בגרודנא, על פי הוראתו של ה'חפץ חיים', כאשר אף ה'חפץ חיים' עצמו, חרף זקנותו המופלגת, מטריח את עצמו להשתתף באסיפה לצד מאות רבנים מכל רחבי המדינה. עם הגיע ה'חפץ חיים' לגרודנא, הורה הוא לאסוף את תושבי העיר לכנס מיוחד, שיוקדש לנושא של חיזוק היהדות ושמירת השבת, בעודו מתבטא ואומר: "אם בשמים נגזרה הגזירה על גרודנא, הרי שאין הדבר תלוי אלא ביהודי גרודנא, שהרי הגויים אינם מצווים על שמירת השבת!"...

ואכן, יהודי העיר התכנסו וקיבלו על עצמם גדרים בשמירת השבת, ולאחר מכן - הורה ה'חפץ חיים' לקרוא אליו את בעלי מפעל הטבק המדובר, ולדרוש מהם לקבל החלטה ברורה, כי במידה ואמנם ידרשו על ידי השלטונות להפעיל את המפעל בשבת - הרי שהם לא יצייתו להוראה, בכל מחיר, גם אם הדבר יהיה כרוך בסגירתו של המפעל לצמיתות. לאחר שהתקבלה התחייבות מצידם של בעלי המפעל, הורה ה'חפץ חיים' לכנס את מאות עובדי המפעל, וגם מהם הוא דרש התחייבות, כי יהיה מה שיהיה, הם לא יסכימו בשום אופן לעבוד ביום השבת, אפילו אם ימצאו את עצמם כשומה לחמם נשבר! רק לאחר שעובדי המפעל התחייבו אף הם כדרישת ה'חפץ חיים', הורה הכהן הגדול מראדין כי הגיעה השעה למעט השתדלות... הוא ציוה לשלוח משלחת בת שניים או שלושה חברים לוורשה, בכדי לבקש מהשלטונות את ביטול הגזירה. ואמנם, לאחר שיהודי גרודנא עשו את שלהם - נשאה ההשתדלות פרי, והגזירה התבטלה... (מעשה במפעל בגרודנא מתוך הספר ללמדך - דרשו)

כה כתב מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל באגרתו המפורסמת "שבת - היא לב היהודי והיהדות וברור שלפני הכל צריך לחזק את הלב. למה הדבר דומה? לחולה שנחלה בכל אבריו. נתכנסו רופאים ודנו כיצד לרפאותו, וכל רופא חיפש תרופה למחלה שהוא מומחה לה. קרא להם רופא זקן ואמר: 'האינכם שמים לב שהדופק חלש?! אם כן צריך להניח את כל השאר ולחפש רק כיצד לחזק את הלב, שאם לא מה יועילו כל התרופות?!' - ולעניינו: יהודים חולים עכשיו במחלות רבות. אולם תחילה יש לרפא את מחלת חילול השבת שכן השבת היא לב האמונה".

וכאן המשיל את משלו הקולע: "מעל לכל חנות או בית מלאכה קבוע שלט הפונה לרשות הרבים. בשלט מצוינת במפורש מהותו של החנות או של בית העסק. כל זמן שהשלט תלוי בצורה בולטת יודעים העוברים והשבים שבעל המקום עומד מאחורי חנותו והיא מנוהלת כראוי. אפילו אם נעדר הוא מהמקום לזמן מה ימשיך השלט להעיד כי החנות עדיין קיימת. אולם, ברגע שהשלט מוסר מחזיתו של החנות ברור כבר לכל שבעל החנות נטש את המקום לחלוטין ושוב לא יחזור אליו.

כך גם לגבי השבת, זו שהיא אות בין הקב"ה לבנינו אות כי - ששת ימים עשה הבורא את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת. ואמנם כל זמן שיהודי שומר את השבת מעיד הוא על אותה ברית נצחית שנכרתה בין הקב"ה לבניו ועל כך שיהודי הוא. ואפילו אם עובר הוא, חלילה, על מצוה כל שהיא נשאר הוא עדיין בגדר יהודי כאותו בעל עסק ששלטו נשאר אפילו אם יסע לזמן מה. אבל יהודי שמחלל שבת בפרהסיא כאילו עוקר את השלט מחנותו ומעיד בכך על עצמו, חלילה שנשמתו לא בגדר נשמה יהודית. וזה מה שאמרו חז"ל: "כל המחלל את השבת כאילו כפר בכל התורה כולה".

הוראת החפץ חיים לתושבי גרודנא על גזירת השבת

בפאתי העיירה גרודנא, שכן מפעל לייצור טבק. המפעל היה בבעלות יהודית, ואף העסיק מאות יהודים באגפיו השונים. היה זה מפעל חשוב עבור הכלכלה הפולנית, ואף היה אחראי על אספקת חלק ניכר מהתצרוכת המקומית, עובדה אשר גרמה לשלטונות לגלות בו ענין רב. כך, ביום מן הימים, גילה מי שגילה, כי המפעל שובת יומיים בכל שבוע: ביום ראשון - שהוא יום המנוחה הלאומי, וביום השבת - היום הקדוש ליהודים. עובדה זו, לא מצאה חן בעיני השלטונות אשר חששו מפני פגיעה באספקה השוטפת של תצרוכת הטבק של איכרי המדינה, ולפיכך יצאה הוראה רשמית אשר חייבה את הפעלתו של המפעל ברציפות, ששה ימים בשבוע, מיום שני - ועד לאחר יום השבת.

משמעותה של גזירה זו, אילו יצאה אל הפועל, היתה, חילול שבת המוני על ידי מאות יהודים, והשבתת קדושת השבת אצל אלפי בני משפחותיהם. מציאות שכזו, עלולה היתה להשפיע

"כל המקיים שלש סעודות ניצול משלש פורענויות" - המשך הביאור מהגאון רבי מאיר קסלר שליט"א

סעודת שחרית

נתבאר שסעודת שחרית ענינה כנגד שבת מתן תורה, וביאר הב"ח עפ"י מה שאמרו חז"ל, שלא ניתנו שבתות וימים טובים לישראל להתענג בהם בסעודת אכילה ושתייה, אלא כדי לשמח את לבבם לעסוק בהם בדברי תורה, ובזכות זה ניצול מדינה של גיהנם, דאין אש של גיהנם שולט בלומדי התורה, כדאי' בפ' בתרא דחגיגה, והנה כ' בנפש החיים שער ד' פ"ז וז"ל, ובמשלי רבתא בפסוק 'להבין ממשל ומליצה' כו', 'ומליצה' זו התורה עצמה, ולמה נקראת שמה מליצה, שהיא מצלת עוסקיה מדינה של גיהנם, ושם רפ"ב, 'בני אם תקח אמרי' כו', אמר הקב"ה לישראל על הר סיני אם זכיתם להצפין ולקבל תורתי ולעשותה, אני מציל אתכם משלש פורענויות וכו', ושם בפ"י אר"ח ב"ה, אין לך צדקה שמצלת את האדם מדינה של גיהנם אלא תורה בלבד כו', שיש בה כח להציל אותו מיום הדין, עכ"ל.

הרי לנו שהתורה מצלת מדינה של גיהנם, וסעודת שחרית נתקנה כדי שייטיב לבו במאכל ובמשתה, ויעסוק בתורה, וכדאי' בשו"ע סי' ר"צ סעי' ב', אחר סעודת שחרית קובעים מדרש כו', ויעוי' בב"י שהביא ע"ז מדרש תנחומא פ' ויקהל, וכו', 'ומכאן סמכו בכל תפוצות הגולה להתקבץ בבתי כנסיות לקרוא מקרא, ולדרוש בדברי אגדה, אחר סעודת שחרית', ויעוי' בב"ח שם, שכתב להוכיח מדברי הטור, דהקביעות אינה לדרוש באגדה, אלא לדרוש בדינין והלכות. ומובן היטב שכשמקיימים סעודת שחרית וקובעים מדרש אח"כ, זוכים להנצל מדינה של גיהנם, שהתורה והשבת מצילים מדינה של גיהנם, התורה כמו שנתבאר בנפש החיים, והשבת כמש"כ במדרש שוח"ט פרק צ"ב, 'ובשביל השבת ניצול אדם מדינה של גיהנם', (הגם דשם מיירי באדם הראשון, אולם נראה שכ"ה לגבי כ"א) וז"מ שאמרו שסעודת שבת שחרית מצלת מדינה של גיהנם, וכש"נ.

סעודה שלישית

נתבאר שסעודה שלישית היא כנגד שבת לע"ל, וצ"ב מהי הצורה של סעודה שלישית שתביא את הסעודה לקיים בה ענין השבת לע"ל, והנה מצינו במט"מ הובא בקצרה בא"ר, שג' הסעודות הם כנגד נפש, רוח, ונשמה שיש באדם, כך השבת היא נשמה לששת ימי המעשה, וכל הפוחת משלש סעודות הללו כאילו ח"ו הורג את הנפש, וי"ל דהעיסוק באמונת החידוש דסעודת ליל שבת הוא קשור לנפש, דבתחילתה של השבת נאמר "שבת וינפש", ויעוי' בס' הכתב והקבלה פ' כי תשא, שהשבת משלימה את היצירה של ששת ימי המעשה, וקדושת השבת מביאה כח הנפש שהוא כח המצמיח, דבלא כן נשארים הנבראים כמו פגרים מתים, ואין בהם כח להוליד ולהצמיח כמותם, וי"ל דאין זה אמור רק לגבי שבת הראשונה בעת בריאת העולם, אלא בכל שבת ושבת מתחדש כח הנפש להצמיח את מעשי החולין של ימות השבוע, וכמו שמבואר באוה"ח הק', והנפש המתווספת בשבת עם הנשמה היתירה, וכמו שפירש הרמב"ן בכי תשא "וזה טעם שבת וינפש, והיא נשמה יתירה הבאה מיסוד עולם אשר בידו נפש כל חי", א"כ כמו שהנשמה יתירה באה כל שבת מחדש, כמו"כ ג"כ חיזוק הנפש

הבא מכח "שבת וינפש", והנה אי' במדרש פר' כ"ה, ד"א 'הנני ממטיר לכם לחם', הדה"ד 'לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי', אמר הקב"ה מי גרם לכם לאכול מן המן, ולשתות מהבאר, מפני שקבלתם את החוקים והמשפטים וכו', הוי בזכות 'לחמי' נטלתם לחמו של מן, ובזכות 'יין מסכתי' שתייתם מי הבאר, עכ"ל. וביאור דברי המדרש, מצאנו בדברי המגיד מדובנא זצ"ל, וכך כתב, "כי כמו שהכין ית' מזון הגוף מהמאכלים והמשקים והזולת ממחסוריו, כן ראה והתקין מזון הנפש מאין תקח ערובתה, ומאין תשאב מימי חיותה, והוא התורה והמצוה והמעשים הטובים, וכמאמר לכן 'לכו לחמו בלחמי' כו', עכ"ל. הנצי"ב בהעמק דבר מבאר שהתורה, וקרוב התמיד נקראים "לחמי", משום שיש בהם תכונת "הלחם" שמלחים ומחבר בין הנפש לגוף, כן התורה והתמיד מחברים בין ישראל לאביהם שבשמים, ונראה שחלוק הלחם שאוכל אדם כל ימות השבוע ממה שאוכל ביום השבת, דבימות החול אוכל אדם לחם מן הארץ, ועד כמה שמכוין באכילתו לש"ש, זוכה לזכך את החומר, והחיבור לנפש נעשה זך ועדין יותר, ואילו במן, הדבר היה להיפך שהלחם ירד מן השמים כמו שאמרו בגמ' יומא דף ע"ה ע"א, דר"ע סובר שהמן הוא לחם שמלאכי השרת אוכלים אותו, שעליו נאמר בתהילים (ע"ח, כ"ה) 'לחם אבירים אכל איש'.

נמצא שכשזוכה האדם לענג את השבת כראוי, וכמו שכ' הגר"א בישעי' א', י"ב, לענג את השבת במאכל ובמשתה וכו', ושישים כונתו לשם שבת ולא להנאת עצמו, ע"ז אמר 'וקראת לשבת עונג', לשבת דייקא, וכן אמר וכל המענג את השבת, וכן סידרו לנו בתפלה "מענגיה כבוד ינחלו", "מענגיה" דייקא, היינו הנשמה היתירה שזוכין לה המשמרים את השבת כדת וכו', יעוי"ש. אדם כזה זוכה שע"י עבודת השבת הוא מכין את עצמו למעבר מהעוה"ז שבו שולט הגוף, וכמו שכ' הרמח"ל בספר הכללים אות ט', "עתה הגוף שולט בעוה"ז כאיש שורר בביתו, והנשמה כגר בארץ" לעומת מה "שע"ל העולם מתחדש ממש, ואשר אובד הגוף ואובדים חסרונותיו, ונשארת הנשמה לבדה שולטת", ועד כמה שזוכה האדם לקיים את מה שמונח בשלש סעודות, זוכה להכשיר את עצמו לשבת לע"ל. וחזי' שסעודה שלישית שונה משאר סעודות השבת, דלא נאמר בה ענין ריבוי אכילה ושתייה כבשאר סעודות שבת, והובא להל' כמה שיטות במה יוצאים ידי חובה סעודה שלישית, יעוי' בשו"ע סי' רצ"א סעי' ה', ובכפ החיים שם מש"כ מהמגיד מישורים, והמג"א בס' תמ"ד, הביא את שיטת הזוה"ק, שיוצאין י"ח סעודה שלישית בד"ת, והביאור בזה, דכיון דעבודת סעודות השבת היא להיות מוכן יותר לעוה"ב, שאמרו בגמ' (ברכות י"ז) "עוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתייה", לכן לאחר שסעודת ליל שבת התקיימה בצירוף עם הידיעה שאוכל לחם מן השמים, המעיד על כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ, וכל זאת כנגד "הנפש", וסעודת שבת שחרית התקיימה בצירוף הידיעה שלא נתנה תורה אלא לאוכלי המן, כנגד "הרוח", אז זוכה לקבל שייכות עם שבת לע"ל, והיא כנגד "הנשמה". (ויתכן רמז לכך שהמעין בפרשת המן עפ"י פירוש רש"י, ימצא שלא נאמר ציווי מפורש לשייר מזון לסעודה שלישית, ודו"ק).

לתרומות לעלון אפשר גם ב"נדרים פלוס" ו"קהילות" קופת "אוסף גליונות" קופת "עלון תוספת שבת" או בטלפון 037630543 שלוחה 2040.

לפרטים והנצחות או לשליחת דרשות וכד' ניתן לפנות למייל a0732951324gail.coa
לשמיעת שיחות חיזוק בנושא שבת בטל: 073-2951324

תוספת שבת

זמני הדלק"נ שבת מוקדם פרשת כי תבא
 ירושלים: 6:34 מוקדם: 6:24
 בני ברק: 6:49 מוקדם: 6:39
 מודיעין עילית: 6:43 מוקדם: 6:33
 חיפה: 6:44 מוקדם: 6:34

מדברי רבותינו זצוק"ל ושיבדלחט"א במעלת תפילת מנחה בערש"ק וקדושת השבת

שים לב! זמני השקיעה וזמני הדלקת נרות שבת מקדימים!

**"המשגיח רבי יחזקאל לוונשטיין זצוק"ל היה מכריז מידי שנה:
 "שני שבתות האחרונות של השנה מתקנים את כל השנה"**

מרן המשגיח הגר"י לוונשטיין זיע"א אמר בשיחות הכנה לימי הדין וז"ל: "תחילה עלינו לקבל ע"ע לקבל את השבת בזמן כראוי, ולא כפי שאנו נוהגים עתה שבעת שהנני הולך לקבלת שבת בישיבה הרני רואה ציבור גדול המתפללים תפילת מנחה. וכי ראוי הדבר לבני תורה להכנס לשבת באיחור? ובוודאי מחובתנו להקדים בכניסת השבת... "

(אור יחזקאל, אלול עמוד ש"ג)

דברי חיזוק לקראת השבתות האחרונות של השנה

מתוך הספר 'אני לדודי' בעניני עבודת הימים האדירים, מכת"ק של הגאון הצדיק רבי שריה דבליצקי זצוק"ל

במרגניתא טבא (להגה"ק ר' יהונתן וואלינר זצ"ל אות ל') שלא להזיז ידיו בשבת ויו"ט ובמועד לשום פעולה אם לא יחקור מתחלה וישים אל לבו אם אין בו חשש איסור חילול שבת ויו"ט ומועד ח"ו, ע"כ.

ובמחשבה - לפי מ"ש בספר רזא דעובדא (עמ' ס"ג) שאי אפשר להיות יהודי כראוי אלא כשיחשוב בכל יום שהיום ר"ה וכל שבת קודש שהיום הוא יוהכ"פ, ע"כ. ואם כן ביוהכ"פ בודאי כל אחד אינו מרים ידיו לשום פעולה מבלי שיחקור אם אין בזה חשש חילול יוהכ"פ, וא"כ גם בשב"ק לא לשכוח כרגע מקדושת היום, וכמו שכתב במרגניתא טבא (שם אות ל"א) וז"ל: לעלות בכל שבת במחשבתו קדושת היום ולא ישכח בו כמ"ש זכור וכו', ע"כ. וכן האריך בזה במנחת שבת (סי' ע"ב ס"ק א') משם כמה וכמה ספרי יראים לבל יסיח דעתו מקדושת ומורא השבת ק"ו מתפילין, ואבהוהו דכולהו הוא היראים (סי' ת') שכתב כן דיש מצוה מן התורה לירא מן השבת שיחשוב אדם בלבבו לכבד את השבת ולשמור אותו ולהיות חרד על הדבר וכו'.

ובדיבור - לשמור שלא ידבר שיחת חולין בשב"ק, ובאמת כל הספרים מלאים מאיסור זה שכמעט ונשכח ואין זה ממידת חסידות אלא מדינא לשיטת גדולי הראשונים.

ומה מאושר האדם כשעדיין השבת האחרונה לפניו, שעל ידה יכול לזכות בדין, כי חז"ל אמרו כל המשמר שבת כהלכתו וכו' מוחלין לו על כל עוונותיו, וגם אמרו כל המתפלל בער"ש ואומר 'ויכולו' שני מלאכי השרת וכו' ואומרים לו וסר עוונך וחטאתך תכופר.

הנה אנחנו עומדים היום סמוכים ונראים ליום הדין הגדול והנורא, ואף אם עברו כבר רוב ימי האלול הקדושים ולא חזרנו בהם בתשובה כפי הצורך וכפי הערך שהיינו צריכים לחזור, אבל עכ"פ הרי עוד עצה אחת נפלאה בידינו, שעל ידה נוכל בעזה"י לזכות בדין ולזכות ממילא גם את כל היצירה כולה - והוא ענין שמירת שב"ק זה העומד לפנינו, בכל הפרטים.

דהרי חז"ל הבטיחונו (בשבת קי"ח ב') כל השומר שבת כהלכתו אפי' עבד ע"ז כדורו של אנוש מוחלין לו על כל עוונותיו, והרי אותה אנו מבקשים וא"כ יש לנו עצה טובה שעל ידה נכנס זכאים ליום הדין - אבל חז"ל הדגישו בזה "כהלכתו", ועל כן צריכים אנו עכ"פ בשבת זו בכדי לזכות למחילת כל העוונות, לשום את כל מחשבותינו שתהיה באמת שמירה זו כהלכתה ממש. וזה כולל שמירת שבת במעשה בדיבור ובמחשבה.

הא כיצד, במעשה - להחמיר באיסורי שבת בכל מאי דאפשר כחומרת כל הפוסקים, וכתב המנחת שבת (בהקדמה שם, וכן בסי' ע"ב סוס"ק ט"ז) שהרב הקדוש מבארדיטשוב בעל קדושת לוי זצ"ל היה מחמיר בהלכות שבת מאד, ושם בהקדמה כתב עוד וז"ל: ועיין במג"ש בפנים (סי' ע"ב ס"ק כ') מה שהביא בשם השל"ה הקדוש דבשבת צריך להחמיר יותר בספיקא דספיקא באיסורים וכו' עיי"ש. ואם כן מכל שכן דראוי להחמיר בספיקא דספיקא בענין הנוגע לחשש חילול שבת וכו', ע"כ.

ואף דהפוסקים כתבו להחמיר כגון דא בשבת תשובה, וכמ"ש בכף החיים (סי' תר"ב סק"ח), מכל מקום גם בשבת זו הדבר צריך למאד. ועוד בענין במעשה, להתנהג כפי מה שכתב

דברי חיזוק ממרן רשכבה"ג הגרא"ל שטינמן זיע"א בענין נחיצות וחשיבות הלימוד בהלכות שבת

אמר רבנו: רציתי לחדש שכמו שאומר הח"ח (שם עולם ספ"ד) שמי שמכין את המפה לשלחן שבת כבר ביום ו' בבוקר, כבר מהזמן הזה יוצא מהגיהנם כל ערב שבת, אז יתכן שמי שלומד הל' שבת מוקדם, בזמן הזה יצא מהגיהנם.

כשהיו מבקשים מרבנו חיזוק, היה רגיל לומר להתחזק בלימוד הלכות שבת, והביא את דברי היעירות דבש שהובאו בהקדמה למשנ"ב ח"ג שאם לא לומד הל' שבת עלול להיכשל בכל שבת באיסורי שבת ואפי' בדאורייתא. ורגיל היה לומר לאברכים שצריך להקדיש חצי שעה ביום לכה"פ ללימוד הלכות שבת.

החדרת והכרת קדשת השבת - ביאור מרבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א, ראש ישיבת "מאור התלמוד"

מגיב לכאבי הגוף, למרות חוסר ההכרה שלו. עד כדי כך היתה מוחשית אצלו קדשה זו! וכן שמעתי מפי מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, שבולוז'ין היו הולכים להתפלל על קברו של אחד מצדיקי הדור שנקרא בשם "ר' יעקב קאפ - העכער". שם זה נקרא עליו משום שביום שבת קדש השפיעה עליו כל כך קדושת השבת שהיתה חדורה בו, עד כי נשתנה מראה גופו ונעשה גבוה בראש!

גם בדורות אלו חונכו בהיכלי הישיבות לעבודה של קנית קדושת השבת. ושמעתי מפי מרן המשגיח זצ"ל, שבקלם, אחת הקבלות הראשונות שחנכו אליה את הצעירים היתה: להפך להיות "שומר שבת"! וזאת על ידי למוד הלכותיה והתבוננות בקדושתה. ובשיבת חברון היה ראש הישיבה, רבי יחזקאל סרנא זצ"ל מוסר בביתו שיחות מוסר כשעה לפני קבלת שבת, ובמשך שנתיים רצופות דבר על רום תפארתה של השבת והעבודה הגדולה להשתדל אליה. וסיפר בישיבתו הקדושה אחי, הרב דרחובות שליט"א, שבשעה שהיו יוצאים השומעים משיחות אלו, הרגישו שהם יוצאים מאיגרא רמא - מעולם של התרוממות רוח, תחושות נעלות בקדשת השבת, אל תוך עולם נמוך יותר, המחייב עבודה פנימית כדי לשמר את אותן הרגשות שהשיגו. ונכדו של מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל סיפר, שכשהגיע פעם לבית הסבא בליל שבת, שאלו בתמיהה: האם כל כך מהר גמרו לאכול בישיבה? ואמר לו שאמרו בשם מרן המשגיח זצ"ל שלא עודד כל כך לשיר זמירות שבת בשלחן השבת. והשיבו מרן ראש הישיבה זצ"ל: "כשהיה המשגיח זצ"ל חי, לא היו נחוצות כל כך הזמירות [כי ראו אותן], אבל כיום, שהמשגיח לא נמצא, נחוץ מאד לשיר זמירות [כדי לעורר להרגיש את כבוד קדשת השבת]".

ובספר 'המספיק לעובדי ה' [מרבנו אברהם בן הרמב"ם] מתאר שלש מדרגות זו למעלה מזו של השומר שבת כהלכתו, והמדרגה העליונה היא, "שמכח ההתבוננות וההכרה שהשמים והארץ וכל צבאם גבראו בששת ימים על ידי הבורא יתברך שמו והכרת חכמת ה', גדלתו וטובו וחסדו, עד שמכח זה מגיע למעלת הקדשה העליונה, ושמח בעושהו על שהאיר לו בזיו השכינה להגות בו וכו', ומבין את רוממות הזיקה בינו לבין קונו על ידי התבוננות השכל בטוב ה' ושמירת מצוותיו, כמו שהיתה כונת הבורא בשמירת השבת, שנאמר: 'ביני ובין בני ישראל היא לעולם'. "ולכן [מתוך ענוגו בקשר עם השי"ת] הוא נמנע מכל מה שמפסיקו מהגותו, ונמנע משיחה שאינה ממין הענין, ואין צורך לומר משיחה בטלה", עכ"ל.

כמובן שמדרגות אלו דורשות הכנה מרבה. וקשה שלא להזכיר את מה ששמעתי מפי מרן הגרא"ל שטיינמן שליט"א בעת שיחה עמו על ענין השייך לשמירת שבת, ותגובתו שיקפה את גדל צניעותו ורוממות מושגיו האמתיים בשמירת השבת: "כמה תפלות וזכיות צריכים כדי לשמר שבת אחת כהלכתה ולהקרא 'שומר שבת', ולוואי ונזכה שלא נהיה, ח"ו, מחללי שבת"... והם הם דברי הפיטן בזמירות השבת: "כל שומר שבת כדת מחללו, הן הכשר חבת קודש גורלו, ואם יצא חובת היום אשרי לו אל קל אדון מחוללו מנחה היא שלוהה".

(מתוך הספר 'ומתוך האור' של רבי שלמה לוונשטיין שליט"א)

שבת קדש, עליה נאמר "וקדשתו מכל הזמנים" - הנה דוקא היא אינה זוכה ליחס נכון כשאר המועדים, אין את ההתרגשות והשמחה המיוחדת שנכרת אצל כל אחד בהגיע פסח או סוכות. ויש להבין ממה נובע דבר זה.

ביאור הענין - אומר רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א, ראש ישיבת "מאור התלמוד" - כך הוא: בגשתנו אל ראש השנה או יום הכפורים, ואף אל שלושת הרגלים, מצטיירת לנו המטרה וההשגים אותם אנו רוצים להשיג בימים קדושים אלו, ופשוט לנו שאי אפשר לעבור את ראש השנה בלי לצאת ממנו מקבלי על מלכות שמים, ואת יום הכיפורים בלי להיות שייך לטהרת היום, אשר זה התנאי להיכתב ולהיחתם בספר החיים.

אם היינו נגשים אל השבת בגישה זו, היינו שואלים את עצמנו בערב יום השבת: לקראת מה אני צריך להתרומם בשבת זו, מהי התוספת באמונה ובקדושה שעלי להשיג, ובהגיע זמן מוצאי שבת בו אנו חוזרים לימות החול, בשעת קיום הרחת הבשמים כדי להפיג את צער הירידה מאותה התרוממות נפש שהשגנו בשבת על ידי שמירת קדושתה והלכותיה כראוי, היינו חשים את אשר השגנו בשבת זו ומחפשים עצות לשמור את אותן מעלות בתוכנו - היתה השבת משמשת עבורנו יום של התרוממות, כפי שהיא באמת, וכלשון חז"ל: "יומא דנשמתא ולא אוהו יומא דגופא כלל", והיה פשוט לנו שערב שבת מחייב הכנה עצומה לקראת שבת, הכנה המתחילה בבוקר יום השישי - "והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו", ומחייבת לחוש במוצאי שבת וביום ראשון מעין דמעין של ההרגשה שלמחרת ראש השנה ולמחרת יום כיפור. אם אכן היינו חושבים כך, היתה משתנה כל הנהגתנו בערבי השבתות, בסדרי התורה והתפילות של השבת ובנצול הזמן של מוצאי שבת קדש.

עבודה זו של החדרת והכרת קדושת השבת, תפסה מקום מיוחד בחינוך בישיבות גם בדור שלפנינו, למרות שבכל פינה ופינה, בכל החוגים והעדות, פגשו וראו יהודים אשר קדושת השבת בערה בתוכם בשלהבת אש קדש, והשפיעו על כל סביבותם. בדורות הקודמים בערה בכלל אש קדש של קדושת השבת. בספר 'זכרו תורת משה' מבעל ה'חיי אדם' (סי' א) כתב: "יכול האדם להתבונן ולנסות כי כאשר יכוון דעתו, ותהיה יראת ה' בלבו באמת... אז בודאי לאחר שטבל בערב שבת בכוונה רצויה לקבל קדשת שבת... ירגיש בנפשו יראת הרוממות שבאה לו, עד שתבער בו אהבת ויראת ה', וזה בדוק ומנסה מכמה אנשים כמה פעמים בלא שום ספק".

שמעתי מתלמיד קרוב לרבי אליהו לופיאן זצ"ל, שלמד איתו את דברי ה'חיי אדם' הללו, וכאשר הגיע לקטע: "וזה בדוק ומנסה מכמה אנשים כמה פעמים", הוסיף ואמר לו: "און איך וייס דאס אויכעט ב"ה [וגם אני יודע את זה ב"ה]. כשהתעניינתי אצל בני המשפחה של הגה"צ ר' אליהו זצ"ל מה ידוע להם על אותה הרגשה פנימית שלו בקדושת שבת קדש - סיפרה בתו שהיתה לידו בשעת חוליו, כאשר שכב בחוסר הכרה, שכשהגיע זמן קבלת שבת התחיל מעצמו לומר בהתעוררות את פסוקי קבלת שבת! כי קדושת השבת היתה תקועה בלבו, עד שהרגיש בה אפלו מתוך חוסר הכרה, כשם שאדם מחוסר הכרה שדוקרים אותו

לתרומות לעלון אפשר גם ב"נדריים פלוס" ו"קהילות" קופת "אוסף גליונות" קופת "עלון תוספת שבת" או בטלפון 037630543 שלוחה 2040.

לפרטים והנצחות או לשליחת דרשות וכד' ניתן לפנות למייל a0732951324gail.coa
לשמיעת שיחות חיווך בנושא שבת בטל: 073-2951324